

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 95 / IULIE 2019

95

Plagiatul – între intenție și motivație (Studiu)
| de MIHAELA-RAMONA FLOREA
Fața neplăcută a educației
| de SILVIU SULIȚĂ
Educație pentru progres continuu
| de LORETA MOISĂ
Familia – prima școală a fiecărui copil
| de ADELITA ANOCA
Legătura dintre limbaj și gradul de integrare socială a școlarului mic
| de GRAȚIELA VISAN
Activitățile outdoor – exemple de bună practică
| de ADINA-CRISTINA NEACȘU
Competențele sociale ale copilului preșcolar
| de MARILENA IFROSA
Proiecte eTwinning la orele de Consiliere și dezvoltare personală
| de ANAMARIA CORINA GOLUMBEANU
Temele de vacanță – sunt ele justificate sau nu?
| de VIORICA MĂȚILĂ-PARFENI

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație**

www.tehne.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

dr. Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea
Profesorilor)

dr. Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

dr. Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra BUNICA (Institutul de Științe ale Educației)

Doru ȘTEFĂNESCU (Social IT)

dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea
Personalului Didactic)

dr. Ema FÂCIU (Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău, Școala doctorală; Casa
Corpului Didactic "Grigore Tăbăcaru" Bacău)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experiencedidactice

Plagiatul – între intenție și motivație (Studiu)

De **Mihaela-Ramona Florea**

Termenul a „copia” a devenit în ultimul timp un lucru tolerat moral, oarecum tacit, în multe medii de activitate. În ceea ce privește însă mediul educațional, societatea se așteaptă, pe bună dreptate, la un comportament integru de la cei ce sunt formatori de caractere. Atunci când un profesor devine un fel de „xerox” cred că se pierde orice șansă de construire a unui viitor mai bun. Privind lucrurile din punctul acesta de vedere, nu e de mirare că plagiatul a devenit una dintre problemele majore ale eticii academice. Dar ce înseamnă, până la urmă, a plagia?

„Plagiatul este modul în care oamenii își copie existența unii de la alții.” (Octav Bibere)

Conform Dicționarului explicativ al limbii române, a plagia înseamnă „a-și însuși, a copia total sau parțial ideile, operele, etc. cuiva, prezentându-le drept creații personale; a comite un furt literar, artistic sau științific.” (Academia Română, 2012, p. 826)

Deși a existat dintotdeauna, plagiatul nu a fost condamnat moral, cu atât mai puțin legal, chiar de la început. Cu toate acestea, resentimente împotriva plagiatului au început să apară încă dinainte existenței tiparului. „*Un exemplu în acest sens îl reprezintă poetul latin Mațial, care în secolul I D.Hr, a reacționat împotriva rivalului Fidentius care i-ar fi citit operele în public ca și când ar fi fost ale lui.*” (Stuart P. Green, 2002, p. 177)

În România, Conform Legii nr. 206 din 27 mai 2004 (articolul 4, aliniatul d) privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, plagiatul se definește ca fiind: „expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale.”

Simplificând această definiție, înțelegem că plagiatul înseamnă a-ți însuși unele materiale fără a recunoaște că acestea aparțin altui autor. „*Acest lucru lasă „porțițe deschise” unor forme mai complexe de plagiat, care se pot realiza cu recunoașterea adecvată a contribuției altcuiva. Totodată, din definiție nu putem afla dacă plagiatul presupune o intenție sau nu. E posibil ca acesta să fie făcut și din ignoranță sau dintr-o eroare de documentare.*” (C. Vică, E. Socaciu, T. Gibeau, 2018, p. 111)

Fie că este vorba despre utilizarea involuntară a unor idei fără a preciza autorul acestora, fie că este vorba despre însușirea întregului material al unei persoane, din punctul meu de vedere, acțiunea poartă același nume: plagiat.

Argumentul realizării studiului de caz

Încă de la început, aș vrea să precizez că alegerea acestei teme nu a fost deloc întâmplătoare pentru mine. Lucrez ca profesor pentru învățământul primar de 15 ani, perioadă în care am publicat un număr mare de auxiliare didactice, articole în reviste de specialitate, studii de caz pentru diverse cursuri de specializare, am elaborat programe școlare pentru disciplinele opționale însoțite suporturi de curs, etc. Cu toate acestea, niciodată nu mi-am pus problema că cineva s-ar putea folosi de materialele

mele prezentându-le drept creații proprii. Primul semnal de alarmă a apărut în luna ianuarie a acestui an, după ce am trimis programa de opțional și suportul de curs, spre avizare, inspectorului de specialitate. Când ne-au fost transmise fișele de avizare am avut neplăcuta șansă de a afla că o colegă de aceeași specialitate cu mine, se folosise de programa de opțional pe care o elaborasem cu un an în urmă, precum și de o parte a suportului de curs pe care între timp îl publicasem obținând un I.S.B.N. pentru el.

Materialele elaborate de mine au fost puse la dispoziția colegilor de comisie metodică atât în variantă tipărită, cât și electronică, gândindu-mă că le vor fi de folos la clasă, nicidecum că se vor folosi de ele ca fiind creație proprie. Cu această ceață întâmplare încă proaspătă în mintea mea, am ales să realizez un sondaj, pentru a descoperi modul în care este înțeles/ acceptat plagiatul la nivelul instituției în care lucrez, astfel că în luna aprilie am aplicat sondajul denumit „Plagiatul între intenție și motivație”

Scopul sondajului: Studiarea cunoștințelor privind caracteristicile plagiatului și a modului în care contribuie fiecare participant la studiu la prevenirea acestui fenomen.

Obiective:

- Descoperirea caracteristicilor plagiatului;
- Înțelegerea efectelor pe termen lung a plagiatului;
- Găsirea unor metode de evitare a plagiatului;

Metoda de realizare: metoda anchetei

Instrumente de realizare: chestionare cu întrebări închise (participanții au completat chestionarele anonim, pentru a crește gradul răspunsurilor sincere)

Eșantionul: 20 de profesori pentru învățământul primar

Acest chestionar are la bază broșura Ghid împotriva plagiatului realizată de Centrul de Cercetare în Etica aplicată și a fost inspirat din materiale similare a altor universități ca: Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Cornell University, Clark College, University of Texas at Austin.

Chestionar „Plagiatul între intenție și motivație”

Acest chestionar este anonim.

Vă rugăm să răspundeți sincer la toate întrebările.

Fiecare întrebare poate avea una, două sau trei variante corecte. Succes!

Întrebarea 1

Ce reprezintă în viziunea dumneavoastră plagierea?

- Încălcarea a normelor morale și juridice;
- Însușirea parțială sau în totalitate a materialului altcuiva și prezentarea drept creație proprie;
- Publicarea în nume propriu a unui material deja publicat;

Întrebarea 2

Ce tipuri de plagiat cunoașteți?

- Copiere - lipire;
- Reșezarea cuvintelor;
- Copiere - amestecare - lipire;

Întrebarea 3

O lucrare/un material în care autorul preia idei sau texte din alte surse se consideră plagiat?

- Nu, dacă se precizează sursa ideii sau a textului;
- Da, pentru că toate materialele și textele publicate sunt protejate de drepturi de autor;
- Nu, deoarece are scop didactic;

Întrebarea 4

Care sunt efectele ignorării plagiatului în mediul educațional?

- Plagiatorii pot obține beneficii materiale și profesionale;
- Se descurajează efortul celorlalți de a munci cinstit;
- Deteriorarea imaginii instituției educaționale;

Întrebarea 5

Orice informație de pe internet este de domeniu public și poate să fie folosită cum dorim?

- Da, toate informațiile de pe internet se pot utiliza fără restricții;
- Nu, deoarece sunt protejate de drepturi de autor;
- Nu, în unele cazuri trebuie menționată sursa;

Întrebarea 6

Cum ați reacționa dacă un coleg v-ar plagia?

- Nu aș face nimic;
- L-aș da în judecată;
- Aș discuta cu el;

Întrebarea 7

Ați practicat plagiatul?

- Nu am practicat;
- Ocazional;
- Destul de des;

Întrebarea 8

Care sunt cele mai frecvente moduri prin care ați plagiat?

- Absența citării;
- Parafrizare inadecvată a textului;
- Citare vagă;

Întrebarea 9

Cum putem evita plagiatul?

- Punem între ghilimele citatul;
- Reformulăm informația folosind cuvinte proprii;
- Împrumutăm doar ideile de bază pe care le dezvoltăm folosind cuvinte proprii;

În urma aplicării și a interpretării acestui chestionar, se constată următoarele lucruri:

- Cadrele didactice chestionate au un nivel ridicat al cunoștințelor referitoare la caracteristicile plagiatului;
- Un procent ridicat al celor chestionați nu ar reacționa dacă cineva i-ar plagia;
- Cele mai multe persoane intervievate au plagiat cel puțin o dată;
- Un procent ridicat al celor chestionați înțeleg efectele pe termen lung a plagiatului și cunosc metode de evitare a acestuia.

„Existența contrafacerii sau a plagiatului se stabilește, în principiu, pe baza de asemănări și nu de deosebiri. Simpla existență a unor deosebiri nu apără de învinuirea de plagiat, dacă se dovedește existența și importanța asemănărilor. Stabilirea existenței plagiatului este, prin urmare, o problemă de fapt.” (Yolanda Eminescu, 1997, p. 197).

Bibliografie:

1. Eminescu, Y. (1997). Dreptul de autor, Legea nr. 8 din 14 martie 1996 comentată. București. Editura Lumina Lex
2. Academia Română. Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan – al. Rosetti”, (2012). Dicționarul explicativ al limbii române. București: Editura Univers Enciclopedic Gold

3. Socaciu, E., Vică, C., Mihailov, E., Gibeau, T., Mureșan, V., Constantinescu M., (2018). Etică și integritate academică. București: Editura Universității din București

4. Stuart P. Green., (2002). Plagiarism, Norms, and the Limits of Theft Law: Some Observations on the Use of Criminal Sanctions in Enforcing Intellectual Property Rights. In: Hastings Law Journal, vol. 54, nr. 1

5. Legea nr. 206 din 27 mai 2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare disponibilă pe internet la adresa: www.uav.ro/files/documente/legislatie/...

6. Coravu, R., (2013). Ce este plagiatul și cum poate fi prevenit, dacă se dorește. Academia.edu, 39-43 disponibil pe internet la adresa: www.academia.edu/2700465/Ce_este_plagiatul_...

Fața neplăcută a educației

De **Silviu Suliță**

În sistemul de învățământ există multe probleme grave care ar necesita o rezolvare urgentă. Dar nepăsarea voită a persoanelor care ocupă funcții de conducere face ca aceste chestiuni să fie ocolite. Toate aceste probleme trec de la o guvernare la alta care refuză să vadă realitatea. Din păcate, motto-ul „Educația – prioritate națională” afișat în campaniile electorale a fost înlocuit de facto cu „Educația la kilogram”.

Dirigitorii învățământului se ghidează după principiul comunist „dacă nu discuți despre o problemă atunci ea nu există și, ca atare, ea nu trebuie rezolvată”. A pune batista pe țambal e foarte ușor, mai ales când șefii din instituții au în subordine politică și o mare parte a mass-mediei care nu îi deranjează cu întrebări incomode.

Atunci când problemele sunt aduse, în sfârșit, în atenția publicului, iar șefii sunt nevoiți să dea răspunsuri concrete, stilul alunecos de eludare iese imediat în evidență. Iată câteva exemple de răspunsuri tipizate.

- „Datele care au apărut în mass-media nu sunt cele exacte.”
- „Nu vă pot prezenta o situație exactă acum, pentru că nu am știut că vreți să abordați această problemă în emisiune.”
- „Avem deja în dezbateri publice această chestiune.”
- „Nu sunteți informați corect.”
- „Nu ați înțeles corect situația.”
- „Cred că e doar o chestiune de comunicare.”
- „Am propus un proiect pentru rezolvarea acestei chestiuni.”
- „De ce prezentați doar elementele negative?”
- „Haideți să vă prezint mai întâi realizările pe care le avem.”
- „Sunt câteva neajunsuri în educație, dar cu implicarea tuturor le vom depăși.”
- „În prezent lucrăm la un proiect pe care-l considerăm prioritar și aș vrea să vi-l prezint înainte de a vă răspunde la ce m-ați întrebat.”

E vorba doar de „promovarea unei imagini pozitive”, fie că este vorba despre șef sau instituția pe care o conduce. Totul are doar o miză electorală, nefiind vorba despre „politica instituțională”, ci despre „politica de partid” promovată de cadrele didactice cu funcții de conducere.

Mai grav e faptul că unii șefii și-au făcut un obicei în a-și nega cu vehemență declarațiile făcute în spațiul public, abordând o poziție de „personalitate nevinovată”. Bineînțeles, acest comportament nu rămâne nesancționat de către opinia publică care prin valurile de dezaprobări și critici determină „persoana inocentă” să aibă noi reacții nepotrivite cu statutul unui profesor aflat într-o poziție de conducere.

Iar când asemenea tipologii comportamentale domină sistemul educațional, nu este de mirare că problemele grave nu-și găsesc rezolvarea nici după decenii de frământări. Desigur, mai trebuie să avem în vedere somnul, mușenia și pasivitatea majorității cadrelor didactice. Un comportament rezultat din frică, obediență nefirească, pregătire profesională îndoielnică și lipsa unei atitudini civice.

Care este spectrul problemelor din educație pe care ar trebui concentrată dezbaterea publică?

Existența școlilor din zonele izolate care nu oferă condiții minime pentru desfășurarea procesului educativ.

Miile de grupuri sanitare care nu au apă curentă și canalizare.

Lipsa avizelor și autorizațiilor de la D.S.P. și I.S.U. pentru unitățile de învățământ.

Spațiile improprii puse la dispoziție în unele școli pentru desfășurarea orelor.

Inexistența spațiilor pentru pregătirea și servirea mesei în unitățile școlare.

Lipsa sistemelor de încălzire, răcire și condiționare a aerului în școli.

Inexistența unui proiect național care să vizeze informatizarea unităților de învățământ.

Lipsa unui proiect național care să vizeze dotarea standard minimală a unităților de învățământ.

Închiderea școlilor din cauza epidemiilor sau a vremii nefavorabile. Repartizarea elevilor în grupele de la grădiniță, școli primare și gimnaziale pe baza aranjamentelor.

Numărul prea mare de elevi (37) sau prea mic (8) la anumite clase din unitățile școlare.

Existența claselor cu predare simultană.

Neglijarea elevilor cu C.E.S. (un număr mic de persoane de sprijin, lipsa curriculum-ului aprobat de M.E.N. pentru aceste cazuri, ambiguitatea modalităților de integrare).

Lipsa măsurilor împotriva comportamentului neadecvat (indisciplină, conflicte, bullying, violență, distrugere de bunuri, furturi) al unor elevi, profesori și părinți.

Abandonul școlar ridicat.

Rezultate slabe la unele examene naționale.

Lipsa manualelor sau calitatea precară a acestora.

Autorizarea și avizarea unor programe de studii în universități care nu au căutare pe piața muncii.

Slaba calitate a școlilor doctorale.

Plagiatul și impostura universitară.

Numărul mare al documentelor școlare care trebuie întocmite și tipărite.

Multitudinea funcțiilor de conducere.

Legislația stufoasă și neclară.

Ambiguitățile referitoare la echivalarea studiilor și diplomelor obținute de elevi și profesori.

Propaganda politică agresivă din școli.

Prozelitismul religios din unitățile de învățământ.

Pasivitatea persoanelor având funcții de conducere în sistemul de învățământ referitoare la sesizările, memoriile și propunerile

profesorilor, elevilor și părinților.

Neimplicarea autorităților locale în rezolvarea problemelor administrative ale școlilor.

Revizuirea criteriilor pentru acordarea gradărilor de merit pentru profesori.

Decontarea navetei profesorilor și elevilor, problemă care generează multe conflicte la nivel local.

Neplata burselor școlare sau întârzierea pentru perioade mari de timp a plății acestora.

Finanțarea per elev care generează probleme mari, în special școlilor care au număr mic de elevi.

Subfinanțarea educației – „6% din P.I.B.” fiind doar un deziderat pur teoretic.

Această listă nu se dorește a fi una exhaustivă, fiind doar un semnal de alarmă menit să semnalizeze gravitatea situației. Toate aceste probleme trec de la o guvernare la alta care refuză să vadă realitatea. Miniștrii sunt schimbați foarte des, neavând timp să-și promoveze ideile și planurile pe care le au. Incertitudinea funcției îi îndeamnă la pasivitate, rămânându-le doar discursul public alterat de greșeli gramaticale, plin de sloganuri și lozinci patriotarde. Țâfna neputinței transpare în discursurile publice, vărsându-se tumultuos asupra elevilor, părinților și profesorilor care îndrăznesc să vină cu sugestii, idei și propuneri.

„Dar cine suntem noi ca să facem schimbări? Știm noi ce să facem?” se întreba, retoric, o doamnă inspector din M.E.N. la o dezbateră publică pe teme educaționale. Ignoranța și pasivitatea nu au fost, nu sunt și nu vor fi instrumente ale progresului. Diriguitorii învățământului uită prea des că într-o societate democratică transparența, libertatea cuvântului și gândirea critică sunt factori care pot determina schimbările mult dorite de toți.

Educație pentru progres continuu

De **Loreta Moisa**

Societatea este într-o continuă evoluție. În funcție de caracteristicile fiecărei etape, ea și-a creat întotdeauna școala de care a avut nevoie și care a corespuns intereselor sale. Învățământul modern a creat o deschidere către nevoile elevului ca viitor membru al societății, plasându-l în centrul acțiunii tuturor tipurilor de educație. Pentru pregătirea elevilor conform cerințelor pieții se impune implicarea lor în activități productive, în care să-și valorifice cât mai mult posibil creativitatea. Pentru aceasta, în școală trebuie să existe laboratoare, cabinete și ateliere înzestrate cu aparatură și utilaje adecvate, și mai ales cadre didactice cu o pregătire corespunzătoare care să le permită investigarea aptitudinilor elevilor pentru a găsi căile cele mai potrivite stimulării fiecărui elev și angajarea lui într-o activitate eficientă. Timpul petrecut realizând diferite machete, referate, prezentări Power Point, piese de mobilier și alte materiale didactice atât de necesare nu face decât să-i pregătească pe elevi pe un fond larg de specializare.

Societatea în care trăim este o societate caracterizată printr-o dinamică accelerată a schimbărilor. Permanentele inovări tehnologice ridică în permanență noi sarcini educației, cărora aceasta trebuie să le facă față. În contextul actual, activitățile de învățare sunt planificate și structurate pentru a promova și încuraja un proces didactic modern. Cel mai potrivit pentru

oferirea oportunităților de educație, de instruire teoretică și practică accesibilă, de înaltă calitate s-a dovedit a fi învățământul centrat pe elev. Instruire nu înseamnă doar transmitere de cunoștințe, ci și conducerea unui sistem din care face parte și profesorul, dar în centrul căruia se află elevul.

Tot ce ne înconjoară este tehnologie. Importanța practică pe care noțiuni simple o prezintă pentru înfăptuirea muncii fizice grele a fost cea care a trezit interesul oamenilor. Folosirea tehnologiilor implică un grad de civilizație, iar atuurile civilizației nu necesită demonstrații pentru că produsele tehnologice fac parte din mediul nostru.

Tot ceea ce se întâmplă în această societate informatizată ne determină să acordăm o atenție deosebită educației pentru progres. Educația pune accent pe oameni, urmărește dezvoltarea unor calități umane și explorarea potențialului uman, este orientată predominant spre pregătirea pentru viață. Cadrul didactic este dator să dezvolte și să restructureze în același timp, actul educațional. Trebuie să trezească dorința de cunoaștere permanentă. Elevii trebuie să conștientizeze că doar așa se poate progresa.

Talcott spunea: „Avem nevoie să planificăm învățarea noastră pe durata vieții și să vedem cum, printr-o învățare programată pe ritmul propriu la locul de muncă și în educația și instruirea formală, putem rămâne viguroși într-o economie schimbătoare”.

Profesorii aleg strategia de predare, operează schimbări în prezentarea conținutului în funcție de disponibilități, profil de învățare, interese. Elevii utilizează cunoștințe dobândite nu numai prin educația oferită de școală ci și cele acumulate prin educația informală (care precede și depășește ca durată pe cea formală) și nonformală (ce rezidă din activități opționale și extrașcolare). Toate cele trei tipuri de educație trebuie să interfereze deoarece au un scop comun: formarea unui tânăr absolvent ce a devenit conștient de capacitatea sa de a se integra pe piața muncii (aflată într-o continuă schimbare) și în societate, bine pregătit atât din punct de vedere profesional cât și social.

Rolul apostolic al profesorului este de coordonator, de a-i determina pe elevi să descopere singuri modul în care pot lucra în cadrul lecției. În acest sens, testele inițiale aplicate de către profesorii diriginți la începutul anului școlar pentru stabilirea căruia dintre stilurile de învățare – vizual, auditiv sau practic – aparține fiecare elev în parte, sunt de un real folos pentru toate celelalte cadre didactice de la toate disciplinele de învățământ.

Activitatea educativă înseamnă atât lucrul în echipă cât și capacitatea de a lua decizii individual. Munca în echipă presupune organizarea și dirijarea specifică a relațiilor sociale din cadrul grupului de elevi, favorizând stimularea participării active a elevilor în procesul propriei instruiți. Din acest lucru se deduce că elevii participă conștient la procesul de învățământ. În condițiile unei rapide acumulări de date noi, organizarea orelor de curs eficiente ridică problema însușirii cunoștințelor, nu atât cantitativ, cât mai ales, calitativ. Elevii sunt îndrumați să pătrundă în sensurile multiple ale lucrurilor, să surprindă relațiile logice dintre fenomene, să încorporeze datele cunoscute în experiența proprie, să învețe cum să-și valorifice cunoștințele în activitatea practică, să-și însușească tehnica unei continue autoinstruiți, să înțeleagă sensurile sociale ale progresului lor intelectual și practic.

Lucrul pe echipe nu se limitează numai la colaborarea elevilor ci la momentul oportun intervine și profesorul, el fiind cel care dirijează din umbră instruirea. Acesta știe de ce cunoștințe, priceperi și deprinderi au nevoie elevii pentru îndeplinirea sarcinii. Este bine ca acestea să fie amintite, completate, dacă este cazul, prin discuții înainte de începerea activității. Profesorul trebuie să aibă grijă ca toți elevii să participe efectiv la studiul și prelucrarea materialului.

Munca în echipă îi obișnuiește pe elevi cu organizarea și conducerea activității, cu distribuirea sarcinilor ținând seama de aptitudinile și posibilitățile fiecăruia, cu planificarea timpului și le dezvoltă toate acele calități morale și de personalitate pe care le reclamă munca în comun și conviețuirea socială. Cultivă deopotrivă simțul de răspundere față de obligațiile asumate, conștiinciozitatea și punctualitatea în îndeplinirea lor. Preocuparea pentru reușita acțiunii implică dezvoltarea spiritului de inițiativă, creativitatea dar în același timp și spiritului critic. Elevii învață cum să ofere fără a jigni și cum să ceară sprijin păstrându-și demnitatea. Învață cum să critice și cum să primească observațiile colegilor, deducând numai aspectul pozitiv și transformând contradicțiile în discuții constructive.

Interdisciplinaritatea și transdisciplinaritatea au și ele un rol important, esențial, în educația pentru progres. Interdisciplinaritatea presupune abordarea fenomenelor și proceselor complexe, ducând la realizarea unei imagini unitare a realității, la însușirea unei modalități de abordare a realității. Transdisciplinaritatea se referă la exercitarea proceselor de studiu al realității, astfel încât să se ajungă în cele din urmă la definirea unor domenii noi ale cunoașterii. Transdisciplinaritatea realizează legături între discipline prin ceea ce au în comun.

La orele de curs, elevul se află într-o dublă ipostază: obiect al educației și subiect al educației. El nu este un simplu consumator al instrucției, ci se află pe o poziție selectivă față de actul instructiv-educativ. Acumulează ceea ce concordă cu interesele și cerințele lui la un moment dat, într-o anumită etapă a dezvoltării sale. Devine asociat al profesorului în acțiunea de modelare a propriei persoane, atât din punct de vedere profesional cât și social.

La obținerea unor rezultate bune contribuie și alegerea adecvată și la timpul potrivit a modului de organizare a procesului de învățământ. Este indicată folosirea combinată a tuturor parametrilor, atât în sarcina dată elevilor cât și în modul de participare a acestora la lecție și modul de desfășurare a actului instructiv-educativ.

Elevul își poate alege sarcina pe care o îndeplinește gradat, rezultatele consemnându-se în fișe de lucru și apoi în fișe de progres. Curba rezultatelor trasată pe baza acestor notări dezvăluie informații despre capacitatea de prelucrare a datelor în sens creator a celor implicați în procesul de formare.

Periodic, explorează realitatea sau substitutele ei. Învață prin descoperire, face apel la metode active care favorizează însușirea unei experiențe deduse din contactul direct cu lumea obiectelor și fenomenelor reale-observarea directă și independentă, experimentul, studiul de caz. În ansamblul lor, aceste metode plasează elevul într-o situație de cercetare a propriei identități, ajutându-l să-și însușească, nu numai noi cunoștințe, ci și calități și comportamente apropiate acelor implicite în actul de cercetare științifică.

Introducerea și folosirea calculatoarelor în educație constituie o mare realizare a acesteia. Calculatorul este un suport global, care amplifică capacitatea de a gândi și a comunica. În decursul istoriei, cea mai rapidă dezvoltare a avut-o informatica.

Calculatorul este prezent în toate mediile datorită reducerii costurilor, miniaturizării, ale creșterii vitezei de calcul și stocării volumului de date.

Dacă până acum, profesorii care predau discipline tehnice spuneau ca 10% dintre elevii de liceu utilizează calculatorul în scopul instruirii, acum, acest procent este cuprins între 80 și 90%. Însă, este adevărat și faptul că toți elevii au acces la internet, 90% acasă și 100% la școală. În aceste condiții, devine o necesitate utilizarea platformelor AeL în procesul de predare-învățare-evaluare, special dezvoltate pentru a sprijini procesul de predare-învățare, fiind proiectate și prezentate într-o manieră atractivă, modernă și motivantă. Lecțiile multimedia interactive oferă noi metode de învățare care îmbunătățesc performanța școlară și contribuie, prin atingerea obiectivelor operaționale propuse, la formarea de aptitudini, abilități și competențe.

De asemenea, platforma AeL combină experimente, simulări, filme, activități interactive, teste, toate vizând motivarea diferitelor tipuri de cursanți. Procesul de învățare este, prin urmare, transformat într-o activitate interesantă, o modalitate de a descoperi și explora, de a observa principii științifice complexe și de a aplica teoria abstractă în activitățile de zi cu zi. Conținutul educațional digital permite elevilor să repete lecția ori de câte ori este necesar pentru a înțelege un anumit subiect. Fiecare unitate de învățare îi ajută pe elevi să exploreze, să descopere, să găsească soluții, să își construiască propriul bagaj de cunoștințe și să formuleze concluzii proprii. În același timp pune un accent deosebit pe cunoștințele operaționale, de învățare prin acțiune.

În concluzie, educația pentru progres înseamnă mai curând posibilitatea de a descoperi prin experimentare decât de a primi un transfer de informații directe.

Bibliografie:

1. Ioan Bontaș, Tratat de pedagogie, Editura BIC ALL, 2007
2. Anghel-Stănilă Elena, Psihologia educației pe tot parcursul vieții, Editura For You, 2017
3. Nicoleta-Adriana Floarea, Cosmina-Florentina Surlea, Procesul instructiv-educativ în școala modernă, Editura Arves, 2005

Familia – prima școală a fiecărui copil

De **Adelita Anoca**

Familia are o responsabilitate uriașă și menirea de a oferi copilului exemple practice, de a crea un mediu în care acesta să învețe, să cunoască, să simtă și să înțeleagă, să experimenteze și să tragă concluzii. Familia este și va rămâne prima școală a fiecărui copil. Cei șapte ani de acasă reprezintă bagajul cu care copilul pornește la drum în școala în care va învăța. Fiecare familie alege să acționeze așa cum consideră că este mai bine pentru cei apropiați, însă alegerile făcute nu sunt întotdeauna cele corecte. Locul părintelui nu poate fi ținut în copilărie de bunici, prieteni, alte rude sau psihologi. Aparent, copilului nu-i lipsește nimic, dar părinții trebuie să înțeleagă că cei mici au nevoie de ei în preajma

lor pentru a se dezvolta armonios din punct de vedere emoțional, moral și intelectual. Cele materiale sunt necesare trupului, însă cele spirituale sunt mult mai de preț și sunt necesare sufletului care va rămâne mereu cu acel gol neumplut, cu acea suferință nealınată, lipsa părinților și dorul de aceștia.

„Viitorul unui copil este totdeauna fapta mamei sale.”

–Napoleon

Trăim într-o lume în care siguranța este relativă, totul este într-o continuă mișcare, într-o continuă schimbare, valorile sunt ignorate, principiile nu prea mai există și copiii sunt lipsiți de reper. Omul își dorește să obțină multe într-un timp scurt și, dacă se poate, fără prea mult efort. Din nefericire, unii copii sunt nevoiți să stea departe de părinții lor sau să locuiască doar cu unul dintre părinți, celălalt alegând să plece în străinătate pentru a întreține familia, ca să nu mai vorbim despre copiii care cresc alături de bunici, frați mai mari sau alte rude.

În acest context social, familia ar trebui să fie punctul de pornire, prima școală a fiecărui copil, părinții având un rol fundamental în viața copilului care are nevoie de modele.

Psihologii au constatat în unanimitate că familia este cea care pune bazele educației. Ei afirmă: *„În familie și pe genunchii mamei se formează ceea ce este mai valoros pe lume – omul de caracter”*. Educația primită în familia naturală sau în cea adoptivă are o influență covârșitoare în selectarea și ierarhizarea valorilor ce definesc sistemul personal de valori al copilului. Căci *„adevărata mamă nu este cea care-i dă viață copilului, ci bună creștere”*, spunea Sfântul Ioan Gură de Aur, care compară familia cu o biserică mai mică în care copilul se dezvoltă armonios și echilibrat datorită valorilor fundamentale pe care aceasta i le transmite sau ar trebui să le transmită.

Astfel, familia devine prima școală în care copilul, aflat în creștere și dezvoltare, cunoaște și experimentează emoțiile. Este important ca acestea să fie din categoria celor pozitive, căci așa cum spunea Henry Ward Beecher *„inima mamei este sala de clasă a copilului”*.

Biserica creștină are, de asemenea, un rol fundamental în educația morală, sănătoasă a copiilor. Cei care cresc aproape de Biserică, fiind aduși de părinți, învață să iubească, să fie blânzi, generoși, sinceri, să nu judece, să se implice în activități de voluntariat fără să ceară nimic în schimb. Important este ca părintele să înțeleagă aceste lucruri și să i le insuflă copilului, căci *„născându-și copilul, mama dă mai întâi un om, iar pe urmă tot în el trebuie să dea cerului un înger”* (Richard Wurmbrand).

Nu toate familiile sunt orientate de aceleași valori și atitudini în creșterea și educarea copiilor. Părinții aparținând unor categorii socio-economice diferite transmit copiilor lor valori diferite. Copilul știe încă de la o vârstă fragedă, din familie, care sunt lucrurile bune și care sunt lucrurile rele, mama și tata sunt primii educatori, părinții îl învață și le servesc drept model.

Familia rămâne și în zilele noastre leagănul unde se conturează personalitatea umană, cu calitățile, virtuțile, dar și cu defectele ei. Copiii învață foarte repede atitudinile, comportamentele, credințele și convingerile părinților, însă ei sunt expuși zilnic multor atitudini și comportamente, care nu sunt întotdeauna cele transmise de părinți. Prin urmare, părinții trebuie să fie foarte atenți la mesajele pe care le transmit copiilor și la anturajul în care aceștia se învârt, deoarece acesta ar putea influența negativ distorsionând adesea ceea ce ei au învățat în familie.

De asemenea, copiii pot să își însușească aspirații și convingeri promovate de diverse emisiuni de divertisment sau vedete TV. Mass-media promovează modele de viață care au un impact foarte puternic asupra copilului și pot contribui mult la formarea sistemului său de valori. Tot părinții sunt cei care trebuie să supravegheze copiii și să evite vizionarea unor desene animate care nu sunt educative sau vizionarea unor filme sau emisiuni cu o influență negativă asupra dezvoltării copilului.

Chiar dacă experiența părinților nu a fost una exemplară în familia din care au făcut parte, în momentul în care devin părinți se pot autoeduca și conștientizează responsabilitatea de a oferi urmașilor lor lecții de viață bazate pe virtuți și valori autentice, care fac din copii oameni adevărați, pe care te poți baza. Uneori, este dificil să transmiți și să susții veridicitatea valorilor în fața copiilor într-o societate în care ne confruntăm adesea cu non-valori, cărora trebuie să le facem față, iar virtuți precum: bunătatea, cinstea, adevărul, sinceritatea, dreptatea, corectitudinea, generozitatea sunt considerate perimate și inutile.

„O mamă prețuiește cât o sută de profesori”, afirma Johann Friedrich Herbart. Copiii au nevoie de modele, însă dacă în familie nu le găsim, este important să le fie oferite în cadrul școlii prin puterea exemplului care îi determină să îndrăgească un profesor și să îl imite. Există familii monoparentale, dezbinat care nu pot oferi copilului o bază în ceea ce privește formarea și dezvoltarea atitudinilor și transmiterea valorilor moral-civice și religioase. În aceste cazuri mai puțin fericite și, din păcate, tot mai frecvente, în care frustrarea, nerealizarea, neajunsurile vieții și problemele familiale își pun amprenta pe copii, un rol fundamental îl are școala, educația oferită de educatori, învățători, profesori.

Copiii trebuie să simtă că există un loc unde sunt primiți cu căldură, sunt apreciați, sunt sprijiniți, iubiți și ascultați. De asemenea, este necesar ca ei să fie convinși că viața lor are valoare, să fie conștienți de potențialul și talentul lor nativ și să înțeleagă că responsabilitatea de a le valorifica le aparține. Bineînțeles că le putem fi alături ajutându-i să se cunoască foarte bine și să își pună în valoare calitățile. La început, copiii cred în anumite lucruri doar pentru că sunt spuse de părinți sau de dascăli, învață să le facă pentru că sunt modelate de ei la nivelul comportamentului, iar ulterior ajung să le testeze valoarea de adevăr pentru a vedea dacă funcționează. Unele vor funcționa, altele nu. Astfel, ajung să creadă în ele și să transmită mai departe aceste convingeri.

Există o perioadă în care copiii pun mai mult accent pe partea exterioară, de exemplu în preadolescență au tendința de a vedea doar frumusețea exterioară și nu reușesc să-și dea seama de adevăratele valori ale unei persoane sau dacă le văd, le minimizează. Aceste manifestări apar și la copiii care au primit lecții bune de viață și modele sănătoase de comportament și cu atât mai mult la copiii în familiile cărora au primat indicatorii de ordin material. Familia are o responsabilitate uriașă și menirea de a oferi copilului exemple practice, de a crea un mediu în care acesta să învețe, să cunoască, să simtă și să înțeleagă, să experimenteze și să tragă concluzii.

Familia este și va rămâne prima școală a fiecărui copil. Cei șapte ani de acasă reprezintă bagajul cu care copilul pornește la drum în școala în care va învăța. Fiecare familie alege să acționeze așa cum consideră că este mai bine pentru cei apropiați, însă alegerile făcute nu sunt întotdeauna cele corecte. Locul părintelui nu poate

fi ținut în copilărie de bunici, prieteni, alte rude sau psihologi. Aparent, copilului nu-i lipsește nimic, dar părinții trebuie să înțeleagă că cei mici au nevoie de ei în preajma lor pentru a se dezvolta armonios din punct de vedere emoțional, moral și intelectual. Cele materiale sunt necesare trupului, însă cele spirituale sunt mult mai de preț și sunt necesare sufletului care va rămâne mereu cu acel gol neumplut, cu acea suferință nealınată, lipsa părinților și dorul de aceștia.

Este o binecuvântare să fii părinte, dar și o misiune dificilă uneori, pentru că știi că de tine depinde în mare măsură formarea omului ce va să devină copilul pe care îl ții de mână pe drumul vieții.

Bibliografie:

- 1.Voinea, Mihaela, 1993, Sociologia familiei, Editura Universitatii, Bucuresti;
- 2.Sorescu, Maria Emilia, Berila, Ioan, 2005, Asistența socială - sistem și profesie, Editura Universitaria, Craiova.

Legătura dintre limbaj și gradul de integrare socială a școlarului mic

De **Grațiela Visan**

Când copilul învață să vorbească, când învață codurile specifice care reglează actele sale verbale, el învață structurile sale sociale. De câte ori copilul vorbește ori ascultă, structura socială din carte face parte este întărită de el, iar identitatea lui socială este modelată. Codurile sociolingvistice sunt metode fundamentale de control ale transmiterii culturii sau subculturii și de creare a identității sociale.

Atât E. Durkheim, cât și Weber au atras atenția asupra semnificației sociale a limbajului. Sapir scria că „limbajul este un ghid în realitatea socială”, în timp ce Whorf (discipol al lui Sapir) afirma că legătura dintre limbaj, cultură și obișnuințele de gândire nu este mediata de structura socială.

Basil Bernstein, în „Studii de sociologie a educației”, susține că „*forma relației sociale dă naștere unor forme lingvistice sau unor coduri distincte, iar aceste coduri sunt cele care în mod esențial transmit cultura și, prin acestea, condiționează comportamentul*”. Principalii agenți socializatori analizați de Basil Bernstein sunt școala și familia, el referindu-se cu prioritate la fazele timpurii ale școlarizării. Formele diferite ale relațiilor sociale pot da naștere unor coduri lingvistice cu totul diferite. Manifestarea unui tip de cod depinde de anumite condiții sociale și mai ales de forma relațiilor sociale la care participă o persoană.

„*Copiii care au acces la diferite sisteme de vorbire (respectiv care învață roluri diferite ca urmare a poziției de status pe care o ocupă într-o structură socială dată) pot adopta diferite conduite sociale și intelectuale în ciuda unui potențial comun.*” La nivelul psihologic, codurile se pot distinge după gradul în care fiecare ușurează (cod elaborat) sau inhibă (cod restrâns) orientarea spre exprimarea intenției într-o formă verbală explicită.

Codul restrâns se caracterizează prin utilizarea în vorbire a unor fraze scurte, simple, adesea neterminate, cu formulări implicite, prin dificultatea de a păstra într-un discurs unitatea temei, lipsa formulărilor impersonale, prin retorică de consens (repetarea

frecvență a expresiei „nu-i așa?”). Acest tip de cod se dezvoltă acolo unde cultura existentă favorizează pe „noi” în raport cu „eu” și s-a constituit o comunitate cu o mare densitate a relațiilor sociale.

Codul restrâns apare în grupurile de aceeași vârstă (*peer groups*) ale copiilor. În aceste relații sociale, vorbirea tinde să fie rapidă și fluentă, formulele de articulare sunt reduse; anumite înțelesuri sunt fragmentate, condensate și foarte particulare, nivelul selecției vocabularului și al sintaxei va fi scăzut; semnificația unică a individualității va fi, probabil, implicită.

„Codurile restrânse nu sunt în mod necesar legate de clasele sociale. Toți membrii unei societăți utilizează coduri restrânse într-un moment sau altul. Funcția principală a acestui cod, este cea de a defini și întări forma raportului social, restrângând semnalaarea verbală a experiențelor individuale.”

Codul elaborat poate să apară într-o relație socială care incită indivizii „să selecționeze dintre resursele lor lingvistice o modalitate verbală care să se potrivească în cât mai mare măsură cu referenți specifici.”

Capacitatea de a schimba codurile controlează capacitatea de a schimba rolurile. Prin intermediul codului se generează nu numai un anumit mod de vorbire, dar se și transmite o anumită formă a relației sociale.

Așadar, codul restrâns are o puternică previzibilitate lexicală și sintactică. Acesta surprinde componentele rituale ale status-ului sau raporturilor poziționale. Codul restrâns poate fi regăsit în două modele : 1. model: universal; înțeles: particular și 2. model: particular; înțeles: particular. Codul elaborat are o slabă previzibilitate sintactică și are următorul model: particular; înțeles: universal.

Din punctul de vedere al structurii de clasă, codul elaborat este asociat mai ales cu clasa mijlocie, în timp ce codul restrâns este specific clasei sociale din zonele defavorizate, cu o densitate mare a populației. Această relație nu este însă absolut necesară. Un cod restrâns poate fi ușor învățat prin relații informale, în timp ce codul elaborat necesită un timp îndelungat și o inițiere specială pentru a fi asimilat.

Consecințe ale tipurilor de cod restrâns și cod elaborat

Atunci când învață un cod elaborat, copilul „învață să exploreze o sintaxă specială”, învață de timpuriu să se orienteze spre canalul verbal. Astfel, copilul devine treptat conștient de o anumită ordine a relației - intelectuale, sociale și afective - din anturajul său, iar propria experiență se va transforma prin aceste relații. Bernstein distinge două moduri specifice de coduri elaborate:

- unul ușurează explorarea verbală a relațiilor interpersonale;
- unul ușurează explorarea verbală a relațiilor dintre obiecte.

La un copil limitat de un cod restrâns vorbirea este simplificată, vocabularul sărac. Se dă o întrebuintare limitată și adesea rigidă a calificativelor (adjective, adverbe, etc) și acestea „funcționează ca un fel de apreciere socială prin care se transmit intențiile individuale”. O altă caracteristică a codului restrâns este aceea că vorbirea nu e percepută ca un mijloc de a prezenta celorlalți stările sale interioare. „Gândurile se înșiră adesea ca unități distincte, în loc să urmeze o anumită ordine a unei secvențe construite conștient.” Iar acest lucru va conduce la o repetare de

informații.

Orientarea spre un cod sau altul, spune B. Bernstein, este determinată de forma relației sociale, de calitatea structurii sociale, deoarece: „*Procedeele intelectuale și sociale prin care indivizii stabilesc relații cu mediul lor, sunt în mare parte, în funcție de modelele de vorbire întrebuintate în interiorul familiei.*”

Basil Bernstein subliniază faptul că ceea ce simbolizează identitatea socială a copilului este codul pe care acesta îl aduce în instituția de învățământ. Acest cod îl raportează pe copil la familie și la mediul social imediat. Codul restrâns, ca o moștenire culturală transmisă copilului prin intermediul procesului lingvistic poate duce uneori la un insucces școlar relativ. În ciuda acestui fapt, codul restrâns nu trebuie depreciat, deoarece el este simplu, direct, ritmat, iar psihologic unește copilul de familie și comunitate.

Cumularea următoarelor aspecte:

1. slabă exercitare a luării de decizii;
2. afirmarea valorii este un act colectiv, nu individual;
3. sarcinile de muncă presupun acțiunea și controlul fizic;
4. locuință supraaglomerată ;
5. socializarea într-un mediu înconjurător sărac în stimuli intelectuali poate genera o formă particulară de comunicare, după părerea lui Basil Bernstein, care va influența formarea intelectuală, socială și afectivă a copiilor.

Rezultatul firesc al acestei situații este transmiterea „*genelor claselor sociale nu atât printr-un cod genetic*”, cât mai ales prin codul de comunicare promovat de clasa socială însăși.

Acest sistem de comunicare nu este depreciat de autorul studiului, dar poate fi în neconcordanță cu sistemul de comunicare al școlii. Adaptarea la aceasta din urmă reprezintă pentru copil schimbarea identității sociale: „*Indivizii învață rolurile lor sociale prin procesul comunicării.*”

Rolurile sociale

„*Un rol social poate fi astfel considerat ca o activitate de codificare ce controlează atât crearea și organizarea unor înțelesuri specifice, cât și condițiile transmiterii și receptării acestora.*” Rolurile sociale principale sunt acele prin care se transmite cultura, ele sunt învățate în familie, în grupul de covârșnici, în școală și în muncă. Se întâlnesc două cazuri:

- codul restrâns va apărea unde cultura sau subcultura accentuează pe „noi”, față de „eu”; în acest caz solidaritatea socială este orientată spre solidaritatea mecanică; un cod elaborat va apărea oriunde cultura accentuează pe „eu” față de „noi”.

Dacă în primul caz orientarea se face către canalul nonverbal (pentru transmiterea intențiilor, scopurilor și calificărilor), în al doilea caz ea se face către un canal verbal (exprimarea intențiilor). Codul elaborat transmite simboluri individuale, iar codul comun transmite simboluri comune.

Urmărind sistemul rolurilor, în ceea ce privește educabilitatea, B. Bernstein ajunge la următoarea concluzie: copiii care trăiesc într-un mediu defavorizant pot rămâne în urmă la școală din cauza limitărilor impuse de codul restrâns:

- dificultăți față de conceptele abstracte;

- eșecurile lor în domeniul limbajului;
- incapacitatea lor generală de a profita de școală.

Mulți români, mai ales din mediul rural sau din comunitățile urbane marginalizate (periferice) sărace, nu își trimit copiii la creșă sau la grădiniță. În momentul de față, sistemul românesc de creșe nu are o componentă de educație timpurie și furnizează doar servicii de îngrijire de bază. Anii petrecuți de copii la creșă sau la grădiniță sunt foarte valoroși. Nu numai că socializează, învățând să interacționeze unul cu celălalt, dar își dezvoltă și o serie de deprinderi de viață, își îmbogățesc vocabularul, iau contact cu lumea exterioară și învață să se concentreze. Mai târziu, copiii din aceste comunități sunt înscriși la școală, dar mulți dintre ei au frecvență redusă și de multe ori apare abandonul școlar.

Legătura dintre socializare și tipul de familie

Clasificând după criteriul separării rolurilor în familie, acestea pot fi familii poziționale și familii orientate spre persoane. Familiile poziționale presupun o separare clară a rolurilor și în acest caz socializarea copiilor se realizează prin intermediul colegilor de vârstă, ceea ce va genera un sistem slab ori închis de comunicare. În cazul familiilor orientate spre persoane „*seria deciziilor, modificărilor și evaluărilor este în funcție de calitățile psihologice ale persoanei, mai degrabă decât în funcție de un status formal*”, iar în acest caz socializarea copiilor nu e lăsată pe seama grupului de vârstă al copiilor, de aceea va apărea un sistem puternic ori deschis de comunicare.

Modurile controlului social

Vorbind despre copiii mici - felul în care se realizează comunicarea va induce opțiunea de rol a acestora. Autorul face următoarea descriere a modurilor controlului social:

1. Modul imperativ: se realizează prin intermediul codului restrâns al adultului (previzibilitate lexicală): „Taci!”, „Ieși afară!”, „Lasă-l în pace!” sau nonverbal prin constrângere fizică. Acest mod reduce opțiunea de rol a copilului.
2. Preferințe: Copilului i se oferă (sub formă lingvistică) grade variate de opțiune. Acest mod presupune reciprocitatea comunicării care implică o învățare lingvistică controlată.

Acest mod poate fi de două tipuri:

- a) preferințe poziționale: transmit cultura/subcultura astfel încât să stimuleze similaritatea copilului cu cei din jur; creează limite; pot duce la formarea sentimentului de rușine. Ele raportează comportarea copilului mic la normele unui status:
 - regulă a statusului de vârstă: „Începând de acum trebuie să fii capabil să faci asta!”
 - regulă a status-ului de sex: „Băieții nu plâng.”
 - regulă a subculturii: „Oamenii ca noi nu se comportă astfel.”
 - regulă a relației de vârstă: „Tata nu se aștepta să-i vorbești astfel.”
- b) preferințe personale: se realizează cu ajutorul unor variante lingvistice distincte; țin cont de componentele interpersonale ori intrapersonale ale raportului social; pot duce la formarea sentimentului vinovăției.

În concluzie, „rolurile pe care copiii le învață în familii diferite, orientările lor conceptuale, percepția lor și modul de întrebuintare a limbajului trebuie să fie diferite.” Toate acestea duc la următoarea concluzie: codurile sociolingvistice sunt metode fundamentale de control ale transmiterii culturii sau subculturii și de crearea a identității sociale.

Bibliografie:

1. Bernstein, Basil, Studii de sociologie a educației, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978.

Activitățile outdoor – exemple de bună practică

De **Adina-Cristina Neacșu**

Educația outdoor este un concept relativ nou în sistemul educațional românesc, care captează interesul tuturor agenților educaționali. Termenul de outdoor poate avea numeroase accepțiuni, însă esența termenului constă în învățarea în aer liber. În cadrul activităților desfășurate cu copiii, acest tip de activitate se poate regăsi în activitățile recreative, activități de dezvoltare personală, drumeții, excursii, tabere cu tematică în natură. Activitatea outdoor presupune contactul direct cu natura, protejarea mediului - în condițiile în care asistăm la despăduriri masive, la poluarea apelor. Aceste tipuri de activități urmăresc formarea atitudinii și comportamentului responsabil. Asemenea activități au beneficii atât pentru dezvoltarea fizică, cât și psihică.

Activitatea outdoor reprezintă o sumă de experiențe de învățare un - mediu natural, relaxant liber, plin de viu - ceea ce îl inspiră pe copil, îl ajută să intre în relație cu ceilalți, să ajute.

Activitatea outdoor are un succes deosebit în rândul copiilor care întâmpină dificultăți de învățare - ajută la dezvoltarea fizică, intelectuală, emoțională. Ca orice activitate educațională, are obiective clare - dezvoltare personală, dezvoltarea spiritului de echipă, îmbunătățirea relațiilor sociale respectiv socializarea, dezvoltarea abilităților de management, organizare coordonare evaluare, oferirea unui cadru stimulativ și atractiv de învățare.

Activitatea outdoor presupune libertatea și mișcarea, copilului solicitându-i-se întreg organismul, ceea ce ar avea ca beneficiu scăderea numărului de copii cu obezitate crescută în școli. Presupune informații noi despre mediu - insecte, copaci, frunze, fructe..., despre poluarea mediului, ceea ce ar duce la înțelegerea efectelor acțiunilor întreprinse de oameni asupra mediului. În momentul desfășurării acestor tipuri de activități copilul se simte stăpân pe sine, comunică, își exprimă liber trăirile, opiniile, nevoile dorește să se simtă respectat, se va simți băgat în seamă, va simți că deciziile sale contează pentru ceilalți. Este indicat ca fiecare copil să primească sarcini și responsabilități pentru atingerea scopului propus. Este foarte important că fiecare copil să înțeleagă importanța mediului înconjurător pentru noi, foloasele pe care ni le dă, importanța păstrării unui mediu curat pentru noi oamenii. Acest tip de activitate presupune implicarea activă din partea tuturor copiilor, acordă importanță deosebită activităților în aer liber, maximizează procesul de învățare, minimalizând constrângerea specifică clasei, oferă o utilitate practică imediată cunoștințelor învățate.

Este bine de știut faptul că un copil reține mai ușor noile cunoștințe predate chiar în contact direct cu realitatea și cu contextul acestora, de aceea este indicat să fie scos în aer liber chiar și atunci când plouă sau când ninge.

Activitățile în aer liber ajută la formarea conduitei copiilor, la dezvoltarea personalității fiecărui copil - disciplină, creativitate, încredere în sine, conștientizarea problemelor (spre exemplu, poluare, alunecări de teren, inundații), comunicare, motivație.

Vom prezenta o serie de activități desfășurate în aer liber în satul Petrisoru, comuna Racovițeni, județul Buzău – cu o grupă de copii în vârstă de 5 ani.

În cadrul unui proiect tematic „*Din lumea celor care nu cuvântă*”, am avut ca subtemă *Ferma de animale*, aceasta constând într-o vizită la stână, unde am fost primiți chiar de baciul stânii. Baciul ne-a vorbit despre stână, despre modul de îngrijire, hrănire, despre foloasele date de oi, ne-a prezentat oile apoi văcuțele, câinii, despre care ne-a spus că sunt cei mai importanți în stână. A doua zi am observat cât de multe cunoștințe și-au însușit copiii despre animale într-o singură zi și cât de dornici erau să mai mergem la stână.

În cadrul altui proiect tematic, având ca subtemă „*Misterioasa pădure*”, am mers în drumeție la pădurea din apropierea satului Petrișoru. Copiii au făcut o comparație între animalele crescute și îngrijite de om și cele din pădure, care se hrănesc singure. La început, au observat pădurea în ansamblul ei – copaci, iarbă, flori, păsări – apoi au construit căsuțe pentru păsări și le-au pus boabe în farfurioare. Profitând de frumusețea și bogăția pădurii, am desfășurat și o activitate matematică în aer liber – au numărat florile le-au grupat după culoare.

Pornind de la descoperirea florilor, am reușit în aer liber să memorăm o poezie despre primăvară. Am constatat că prin aceste activități copiii își pot pune în practică cunoștințele învățate dar și însuși noi cunoștințe.

O altă activitate în aer liber a constatat într-o plimbare pe malul pârâului Călnău, iar prima constatare a copiilor a fost mizeria din apă – sticle, cutii, ambalaje, gunoarie. Copiii au concluzionat că omul este vinovat de acest lucru.

Pe baza acestor experiențe, am remarcat că activitatea outdoor ne oferă posibilitatea de a fi altfel decât de obicei. Curiozitatea copiilor capătă amplitudine prin parcurgerea de diverse programe educative care au ca scop declanșarea și susținerea procesului complex de învățare atât în cadrul instituționalizat al grădiniței, cât și în afara ei.

Competențele sociale ale copilului preșcolar

De **Marilena Ifrosa**

Competențele sociale ale preșcolarilor includ o componentă legată de abilitățile interpersonale, precum și o componentă ce se referă la abilitățile intrapersonale de control comportamental.

Competențele interpersonale sunt responsabile de modul în care copiii se comportă în relațiile cu ceilalți; competențele intrapersonale reprezintă substratul care asigură dezvoltarea optimă a relațiilor cu ceilalți. Abilitățile sociale intrapersonale sunt în strânsă legătură cu competențele emoționale. Dobândirea strategiilor de reglare emoțională favorizează capacitatea de exercitare a controlului asupra propriului comportament. Abilitățile de a înțelege emoțiile proprii și ale celorlalți și de a le exprima sunt esențiale în stabilirea și menținerea relațiilor cu ceilalți.

Competențele sociale se referă la „*abilitatea copiilor de a forma relații sociale funcționale cu ceilalți copii și adulți din viața lor. Altfel spus, competențele sociale facilitează interacțiunile pozitive,*

corespunzătoare normelor culturale, în așa fel încât să permită atingerea propriilor scopuri și, în același timp, respectarea nevoilor celorlalți.” (Ștefan C.A., Kallay E., 2010, pag. 27)

Abilitățile sociale sunt cele care ne permit să ne integrăm în mediul în care trăim fie el grupul de la grădiniță, școală, serviciu sau grupul de prieteni. A avea abilități sociale înseamnă a fi eficient în interacțiunile cu ceilalți astfel încât să atingi scopul stabilit. Competența socială este asigurată de ansamblul de abilități necesare optimizării relaționării interumane cum ar fi:

- capacitatea de a adopta un rol diferit;
- capacitatea de a influența ușor grupul precum și indivizi izolați;
- capacitatea de a stabili ușor și adecvat relații cu ceilalți;
- capacitatea de a comunica ușor și eficient cu grupul și cu indivizii separat;
- capacitatea de a utiliza adecvat puterea și autoritatea;
- capacitatea de a adopta ușor diferite stiluri de conducere (Marcus S., 1999, p. 20)

Studiile indică faptul că:

- Acei copii care au dezvoltate abilitățile sociale se vor adapta mai bine la mediul școlar și vor avea rezultate mai bune.
- Copiii cu abilități sociale slab dezvoltate (ex. copiii care se comportă agresiv – fizic sau verbal, copiii care au dificultăți în a se integra într-un grup de persoane noi) au o probabilitate mai mare de a fi respinși de ceilalți și de a dezvolta probleme de comportament; copiii care sunt izolați de grup au un risc crescut pentru abandon școlar, delinvența juvenilă, probleme emoționale – anxietate, depresie.

Prin urmare, a ști să-ți faci prieteni și să interacționezi cu ei în mod adecvat, influențează sănătatea emoțională a persoanei. Lipsa abilităților sociale îi face pe unii copii să fie ținta ironiilor din partea altor colegi, deoarece copiii mai agresivi observă că aceștia nu au modalități de a se apăra. Dezvoltarea abilităților sociale reduce factorii de risc asociați cu performanțele școlare scăzute și asigură sănătatea emoțională a persoanei.

Capacitatea preșcolarului de a interacționa cu alți copii se educă încă de la intrarea în colectivitate. În toate activitățile inițiate, copiii sunt încurajați să colaboreze și să comunice, să se împrietenească și să mențină prietenia cu cel puțin un copil, să ofere sau să ceară ajutor altor copii atunci când contextul o impune.

În vederea dezvoltării capacității de a interacționa cu adulții cunoscuți este necesar ca, de la intrarea în colectivitate până la vârsta școlară, preșcolarii să fie educați să comunice eficient cu părinții lor, să înțeleagă că despărțirea temporară de aceștia este justificată (cât timp merge la grădiniță, când merge într-o activitate extrașcolară, când părinții lipsesc motivat o perioadă dată etc.), să își exprime afecțiunea față de adulții cu care s-au obișnuit, să răspundă la formulele de salut folosite de adulți și să ceară ajutorul adultului când are nevoie.

Pentru dezvoltarea capacității de a respecta regulile și de a înțelege efectele acestora educatoarea trebuie să analizeze împreună cu preșcolarii regulile grupei, iar copiii exersează permanent respectarea acestora, formându-și, treptat, deprinderi

precum: să își aștepte rândul în diverse situații , să fie capabil să folosească jocul pentru a explora, exersa și înțelege rolurile sociale, să anticipeze ce urmează în programul zilnic precum și să-și adapteze comportamentul în funcție de regulile diferitelor situații sau să participe la activitățile de grup organizate de adulți.

Competențele sociale ale preșcolarilor sunt împărțite în două categorii:

1. Abilități interpersonale de relaționare și de rezolvare de probleme;
2. Abilități intrapersonale.

1. Abilități interpersonale

A. Abilități de relaționare socială

Contextul în care pot fi cel mai bine observate abilitățile de relaționare socială ale preșcolarilor sunt reprezentate de situațiile de joc de la grupă sau de acasă. Jocul are cea mai ridicată valoare informativă cu privire la achiziționarea acestor abilități de către preșcolari , dar le oferă și numeroase situații de învățare și exersare a comportamentelor sociale.

Această competență se referă la însușirea unor comportamente esențiale pentru buna funcționare a unei relații cum ar fi :

1. Interacționează cu ceilalți copii prin jocuri adecvate vârstei
2. Inițiază interacțiuni cu ceilalți copii
3. Împarte obiecte/jucării
4. Oferă și cere ajutor
5. Își așteaptă rândul
6. Utilizează formule de politețe

B. Abilități interpersonale de rezolvare de probleme

Făcând parte tot din categoria abilităților interpersonale , abilitățile de rezolvare de probleme sunt în strânsă relație cu cele de relaționare socială. Copiii care au abilități de relaționare suficient de bine dezvoltate , își rezolvă situațiile problematice încercând să găsească soluții, nu recurgând la reacții agresive sau de evitare.

Abilitățile de rezolvare de probleme la vârstă preșcolară se referă la rezolvarea conflictelor prin strategii adecvate vârstei: recurgerea la ajutorul unui adult, evitarea, negocierea sau compromisul. Apariția frecvența a conflictelor duce la deteriorarea prietenilor și , prin urmare, este necesară dezvoltarea abilității de rezolvare eficientă a acestora.

Conflictul reprezintă o situație în care două sau mai multe persoane au idei, nevoi, credințe, convingeri sau scopuri foarte diferite. La vârsta preșcolară conflictele sunt frecvente, iar copiii învață să le rezolve prin experiența pe care o dobândesc în cadrul jocurilor de cooperare și prin sprijinul adultului. La vârsta de 3 ani, interacțiunile copiilor sunt caracterizate de agresivitate, copii lovind, împingând, ținând, aruncând cu obiecte.

La vârsta de 4 ani apare agresivitatea de relaționare, prin comportamente de excludere. Există chiar și agresivitate de gen, băieții fiind mai des implicate în forme de agresivitate fizică, în timp ce fetele sunt mai implicate în agresivitatea relațională.

Strategiile de rezolvare a conflictelor sunt și ele adecvate vârstei. La vârstă de 3-4 ani, copiii recurg la implicarea adultului în rezolvarea problemei. O altă strategie este cea de evitare a conflictului. La 5-6 ani conflictele se rezolvă prin negociere și compromis. Pentru a fi eficienți în rezolvarea unui conflict trebuie

să descriem întâmplarea, fără a învinovăți; apoi să ne exprimăm sentimentele față de ceea ce s-a întâmplat, iar mai apoi să identificăm alternativele de rezolvare.

2. Abilități intrapersonale

Competențele sociale presupun o componentă legată de abilitățile interpersonale , precum și o componentă legată de abilitățile intrapersonale de control comportamental.

Prima categorie de competențe este responsabilă de modul în care copiii se comportă în relațiile pe care le stabilesc cu ceilalți copii (în special prin joc) sau cu adulții. A doua categorie de competențe (intrapersonale) reprezintă substratul care asigură dezvoltarea optimă a relațiilor cu ceilalți. Abilitățile sociale intrapersonale sunt strâns legate de competențele emoționale. Abilitățile de a înțelege emoțiile proprii și ale celorlalți și de a le exprima adecvat sunt esențiale pentru stabilirea și menținerea relațiilor cu ceilalți.

Abilitățile sociale intrapersonale se dezvoltă și sunt modelate în context social. Capacitatea de adaptare a copiilor este în mare măsură influențată de modul în care își pot controla propriul comportament. Sursa autocontrolului comportamental este reprezentată de dobândirea abilităților de reglare emoțională.

1. Respectarea regulilor
2. Toleranță la situațiile frustrante

Concluzii

Competențele sociale ale preșcolarilor includ o componentă legată de abilitățile interpersonale, precum și o componentă ce se referă la abilitățile intrapersonale de control comportamental.

Competențele interpersonale sunt responsabile de modul în care copiii se comportă în relațiile cu ceilalți; competențele intrapersonale reprezintă substratul care asigură dezvoltarea optimă a relațiilor cu ceilalți.

Abilitățile sociale intrapersonale sunt în strânsă legătură cu competențele emoționale. Dobândirea strategiilor de reglare emoțională favorizează capacitatea de exercitare a controlului asupra propriului comportament. Abilitățile de a înțelege emoțiile proprii și ale celorlalți și de a le exprima sunt esențiale în stabilirea și menținerea relațiilor cu ceilalți.

Proiecte eTwinning la orele de Consiliere și dezvoltare personală

De **Anamaria Corina Golumbeanu**

În acest an școlar, am participat cu elevii mei de clasa a V-ă la două proiecte eTwinning pe care le-am integrat la orele de Consiliere și Dezvoltare Personală. La unul dintre proiecte am fost invitată să particip de partenerul fondator din Turcia cu prilejul Zilei Europene a Limbilor. Este vorba de proiectul eTwinning "Family Words". Un alt proiect eTwinning pe care l-am integrat la orele de dirigiență a fost "Little Culture Ambassadors", la care am fost invitată să particip de același partener fondator din Turcia.

În cadrul proiectului eTwinning "Family Words" (twinspace.etwinning.net/72271/home), elevii au învățat cuvinte despre membrii familiei în diverse moduri, participând la diverse activități.

Astfel, prima activitate a fost de creare a unui poster despre familie. Elevii mei au utilizat instrumentul web 2.0 Word Art (wordart.com). Cu ajutorul acestui creator de nori de cuvinte online, elevii au învățat, și-au consolidat cunoștințele privind termenii necesari pentru denumirea membrilor unei familii. Acest instrument este ușor de utilizat și cu ajutorul lui elevii sunt antrenați într-un mod plăcut să scrie cuvintele în limba română și în limba engleză . Această activitate, pe lângă dezvoltarea competențelor de comunicare, a competențelor de utilizare a limbii engleze, conștientizează elevii privind componența unei familii, a legăturilor dintre membrii ei. De observat faptul că unii elevi consideră chiar și animalele de companie ca făcând parte din familie, ceea ce contribuie la dezvoltarea competențelor privind protecția animalelor, componentă a educației pentru mediu și dezvoltare durabilă.

O altă activitate antrenantă a fost aceea prin care se prezenta familia în fața camerei de filmat. Au fost alese apoi cele mai coerente prezentări și împreună cu elevii am creat un videoclip folosind Windows Movie Maker pe care l-am partajat în Twinspace, alături de videoclipurile partenerilor noștri. Toate materialele au fost incluse într-un e-book interactiv read.bookcreator.com/yH8T2pRjYqUgT6hbpMcJfGtwo72/gkE0ElNUTaOOtL8YUYaz_A.

Vizionarea tuturor videoclipurilor a fost instructivă pentru elevi prin faptul că au putut observa nu numai pronunția diverselor cuvinte în diverse limbi, dar și ținuta elevilor parteneri, ambientul din sălile de clasă ale școlilor parteneri. Astfel, elevii au fost motivați pentru creșterea atenției privind ținuta proprie, privind aspectul clasei și a modului de exprimare.

Un produsul comun al proiectului a fost și un calendar pe această tematică. Au fost repartizate fiecărei echipe participante câte o lună din calendar.

Astfel, elevii mei au avut de creat fila din calendar corespunzătoare lunii Martie. Cu această ocazie elevii au trebuit să prezinte pe scurt sărbătorile noastre tradiționale: 1 Martie - Mărțișor și 8 Martie - Ziua Mamei. Calendarul creat a fost printat și expus în clasă. O fotografie cu elevii și Colțul Calendarului din sala de clasă a fost partajată în TwinBoard alături de fotografiile partenerilor.

Profesorii au creat la rândul lor e-book-uri cu felicitări, poezii și compuneri create de elevi cu ocazia sărbătorilor de primăvară, și partajate în Twinspace. Astfel elevii au învățat unii de la alții diverse moduri de exprimare, de prezentare, idei de realizare a diverselor conținuturi despre familie.

De asemenea, au fost create teste-joc utilizând instrumentul web 2.0 Quizlet. Din partea noastră, a fost creat și partajat un test româno-englez quizlet.com/370305160/family-words-en-ro-flash-cards/. Quizlet (quizlet.com) este un instrument web 2.0 gratuit de creare și utilizare sub diverse moduri a unui scurt dicționar, în cazul nostru româno-englez. Acest instrument are și o componentă ludică, elevii consolidându-și într-un mod plăcut cunoștințele despre familie.

Un alt proiect eTwinning pe care l-am integrat la orele de dirigenție a fost "Little Culture Ambassadors" (twinspace.etwinning.net/76372/home) la care am fost invitată să particip de același partener fondator din Turcia. Acest proiect are ca scop ca elevii să devină ambasadori ai culturii lor făcând

cercetări și schimb de informații despre repere istorice și situri de patrimoniu.

Împreună cu elevii am realizat un videoclip de prezentare a noastră și a școlii (twinspace.etwinning.net/76372/pages/page/471001). Am utilizat fotografii și videoclipuri pe care le-am asamblat folosind Windows Movie Maker, încercând să prezentăm evenimente importante din viața școlii. Astfel elevii conștientizează apartenența lor la această organizație, întărind stima de sine. De asemenea au fost marcate evenimente importante la nivel european cu ar fi Anul Nou, Ziua Siguranței pe Internet, Ziua Europei și Ziua eTwinning. Aceste evenimente au fost marcate fie prin mesaj înregistrat, fie prin postere și galerie foto. Participarea la aceste evenimente dinamizează atmosfera și întăresc relațiile de grup, interpersonale.

La acest proiect elevii au realizat fotografii în perioada Școala Altfel. Astfel împreună cu elevii am realizat videoclipuri despre Muzeul de Artă și Grădina Botanică din Craiova care au fost partajate în Twinspace (twinspace.etwinning.net/76372/pages/page/622458). Cu această ocazie, elevii au căutat și au aflat date importante despre aceste obiective din orașul nostru.

O altă activitate interesantă a fost să prezentăm o excursie culturală. Noi am prezentat excursia realizată cu sprijinul preotului paroh al parohiei de care școala aparține. Folosind fotografiile și videoclipurile realizate în timpul acestei excursii, împreună cu elevii, am realizat un videoclip despre locuri interesante din Oltenia .

Vizionând videoclipurile partenerilor noștri, elevii au aflat date despre istoria și situarea geografică a diverselor obiective prezentate. Astfel elevii și-au dezvoltat competențe multiculturale, necesare din perspectiva comunicării și cooperării în spațiul european, de cunoaștere a moștenirii culturale europene.

În opinia mea, integrarea proiectelor eTwinning la orele de dirigenție contribuie la dinamizarea acestora, sporind atractivitatea activităților desfășurate și la dezvoltarea competențelor cheie ale elevilor.

Temele de vacanță – sunt ele justificate sau nu?

De **Viorica Mătilă-Parfeni**

Vacanța de vară este perioada în care copiii sunt liberi să se joace, să viseze, să uite de școală, să se bucure în voie de acele activități de suflet, pentru care nu au găsit destul timp în perioada școlii. Dar, în cazul când timpul copiilor în perioada vacanțelor este nestructurat, există riscul ca unii copii să se plictisească. Lipsa unui program zilnic, chiar și de vacanță, înseamnă și lipsa unor repere temporale, a unor provocări, responsabilități, satisfacții etc., or, un program oferă stabilitate, ordine, utilitate, și un sentiment securizant, de genul „totul este sub control”. Pentru cei mici, vacanța nu ar trebui să însemne doar distracție alternată cu leneveală. Părinții și profesorii ar trebui să-i îndrume spre activități ludice, creative, educative și sportive, derulate atât în interior, cât și în aer liber, care să-i ajute pe copii să socializeze, să experimenteze, să soluționeze conflicte, să lege noi prietenii să-și formeze un mod de gândire adecvat vârstei, jocul copiăriei fiind cel mai serios antrenament pentru o dinamică socială corectă.

Vacanța este perioada în care atât părinții cât și copiii își pot petrece timpul altfel împreună. Puneți accent pe calitatea relației, nu pe numărul obiectivelor turistice vizitate sau pe bugetul alocat concediului!

„Cele mai bune teme pe care le pot da școlile sunt pentru părinți: mai mult timp în familie și cu fiecare copil în parte, mai puține parcuri tematice și mai multă natură; mai puține ecrane și mai multă realitate... Trebuie să nu mai fim obsedați de dimensiunea cognitivă a copiilor și să investim mai mult timp în a-i face să se simtă iubiți în mod necondiționat.”
(Catherine L’Ecuyer)

Cu pași grăbiți trece vacanța de vară, perioada în care copiii sunt liberi să se joace, să viseze, să uite de școală, să se bucure în voie de acele activități de suflet, pentru care nu au găsit destul timp în perioada școlii... Acestea sunt câteva motive de ce copiii așteaptă cu nerăbdare și iubesc foarte mult vacanțele.

Dar, pe lângă bucurie, vise, dorințe, promisiuni, amintiri speciale, experiențe frumoase și noi descoperiri, vacanța de vară poate aduce și o trăire de gol, de tristețe, de așteptare, de ceva necunoscut, incontrollabil, căci, dacă în cursul anului școlar, timpul era clar planificat: orele de la școală, orele de acasă, orele cu prietenii, etc. și fiecare oră avea semnificația și încărcătura ei emoțională, fiind trăită și prețuită într-un fel anume, în vacanță, pentru mulți copii, majoritatea orelor, au un nume comun: timp liber...

Lipsa unui program zilnic, chiar și de vacanță, înseamnă și lipsa unor repere temporale, a unor provocări, responsabilități, satisfacții etc., or, un program oferă stabilitate, ordine, utilitate, și un sentiment securizant, de genul „totul este sub control”. În cazul când timpul este nestructurat, există riscul ca unii copii să se plictisească.

Conform DEX-ului „plictiseala este o stare sufletească apăsătoare, de nemulțumire, provocată de inactivitate, de o activitate neplăcută sau lipsită de interes, de monotonie, de singurătate etc”.

Plictiseala este o stare tensionată, în care este greu să te concentrezi sau este greu să începi activități satisfăcătoare. Medicii susțin că plictiseala prezintă aceleași simptome ca și stresul: creșterea ratei frecvenței cardiace, ridicarea nivelului de cortizol, de aceea starea de plictiseală acumulează frustrări, uneori chiar mânie, și, în unele momente, poate duce la luarea deciziilor greșite.

Unii specialiști consideră plictiseala o boală a vremurilor în care trăim, de aceea după primele săptămâni de vacanță întrebarea „Ce fac astăzi?” începe să devină apăsătoare nu numai pentru copii, dar și pentru unii părinți, care se gândesc cum să le ofere copiilor o vacanță cât mai plăcută, interesantă și memorabilă, astfel încât cei mici să fie în siguranță și tot timpul să fie antrenați într-o activitate relaxantă, captivantă, relevantă, dar și educativă.

O soluție reușită de a transforma vacanța într-un bun prilej de a le îmbogăți copiilor cultura generală, de a le descoperi abilitățile și de a-i provoca la activități noi și originale, fără a-i solicita sau presa printr-o autoritate excesivă ori control permanent o oferă taberele. Sunt tabere în care se pune accentul pe artă, altele în care copiii învață să socializeze, să comunice, să lucreze în echipă, există și tabere tematice în care copiii pătrund în tainele istoriei și învață o mulțime de lucruri.

Fiecare dintre acestea are un program variat, relaxant, care

contribuie la dezvoltarea cunoștințelor copiilor, la formarea abilităților și atitudinilor de leardeship, la îmbunătățirea abilităților de a comunica eficient, de a vorbi în public, de a socializa într-un grup... Locația acestor tabere le oferă copiilor și oportunitatea de a vedea locuri noi, de a explora, de a veni în contact cu alți copii, pasionați de același lucru...Însă, puțini părinți își pot permite plata unor tabere sau excursii extra pentru copiii lor. Sunt și copii pentru care vacanța de vară, deși mult așteptată pentru plecările la mare sau la munte, se rezumă, de cele mai multe ori la a fi doar o vacanță de o săptămână la mare și/sau una la munte și restul acasă.

Din cauza programului de muncă care este într-o dinamică permanentă și din motiv că buncii nu au posibilități să fie implicați în creșterea nepoților, lipsa unui program sau a unor perspective pentru copii pe perioada verii pot duce la apariția stărilor de anxietate atât pentru mulți părinți cât și pentru copii.

Și diferențele sociale și financiare dintre părinți sunt resimțite de copii, în mod special, în perioada vacanței, începând cu locația și durata unui sejur, și terminând cu cumpărăturile făcute în locurile vizitate: pentru unii există locuri exotice, iar pentru alții doar „ceea ce am făcut și în vacanța trecută”; pentru unii există sesiuni de shopping în capitale europene, iar pentru alții doar „ceea ce am purtat până acum”; pentru unii există plimbări, ieșiri în oraș la film sau piscină zilnic, pentru alții filmul sau ieșirea la înghețată, și ele numai o dată pe săptămână...

O soluție ideală ar fi ca copiii să-și organizeze singuri timpul sau să înceapă singuri diferite activități. Din păcate, însă, lăsați singuri copiii ar alege desenele animate sau jocurile pe calculator. Și, deși funcționează de minune, adevărul e că mascăm plictiseala cu stimularea, iar acest lucru îi face pe copii să fie și mai sensibili, deoarece ei n-au învățat cum să se distreze atunci când în jur e liniște și calm.

Privind lucrurile din această perspectivă, vacanța ar trebui să fie regândită ca modalitatea ideală prin care copiii să-și cultive alte deprinderi decât cele pe care școala formală pune accent, or, o educație armonioasă înseamnă și/sau, în primul rând, dezvoltarea emoțiilor, a relațiilor sociale, a încrederii în sine, a voinței, conturarea principiilor morale și etice, acumularea abilităților practice.

Pentru cei mici, vacanța nu ar trebui să însemne doar distracție alternată cu leneveală. Chiar dacă ei se bucură că nu mai au teme zilnice pentru acasă, părinții și profesorii ar trebui să-i îndrume spre activități ludice, creative, educative și sportive, derulate atât în interior, cât și în aer liber, care să-i ajute pe copii să socializeze, să experimenteze, să soluționeze conflicte, să lege noi prietenii să-și formeze un mod de gândire adecvat vârstei, fiind în același timp relaxante.

E cunoscut faptul că copiii învață infinit mai multe lucruri într-o vacanță în care se joacă cu prietenii, jocul copilăriei fiind cel mai serios antrenament pentru o dinamică socială corectă. Prin joc copiii sunt întru totul ei înșiși: descoperă, își imaginează, învață cum se comunică într-o echipă, cum se stabilesc inevitabile ierarhii, cum se evită sau se soluționează diverse conflicte. Prin joc copiii învață despre diversitate, toleranță, învață normele de comportament acceptat, își dezvoltă simțul artistic. Jocul devine pentru copii însăși esența vieții: prin joc copiii cresc frumos, căci jocul e despre ei, e toată lumea lor.

Să-i învățăm, deci, să găsească singuri mijloace pentru a se distra: să se joace, folosindu-și imaginația, căci există situații în care nu poți avea la îndemână tot soiul de lucruri, dar imaginația e întotdeauna cu noi. Până învață, ar trebui să stăm lângă ei, oferindu-le idei și asistându-i.

descărcat la 23.04.2018

Pentru a păstra în amintire întâmplări importante din vacanță le putem recomanda copiilor să completeze un Jurnal al vacanței, explicându-le că acest jurnal este ca un prieten care le păstrează secretele, este spațiul în care pot scrie anumite gânduri, pot povesti despre emoții trăite în anumite momente semnificative. Le putem propune câteva Sfaturi/Secrete ale unui Jurnal de vacanță interesant:

- Scrie pagini de Jurnal în care să povestești cum au decurs zile semnificative la bunici, la odihnă, la tabără.
- Enumeră în Jurnal jocuri pe care le-ai practicat în vacanță, precizând titlul jocului, numărul de participanți, scopul jocului, instrucțiunile, regulile, modul în care se stabilesc învingătorii.
- Relatează întâmplări pe care le-ai povesti colegilor.
- Scrie scurte texte despre cel mai interesant loc pe care l-ai văzut în vacanță sau despre un loc imaginar, descoperit în lecturile estivale sau în filmele vizionate.
- Precizează aspecte care te-au impresionat în timpul lecturii de plăcere...

Însemnările în Jurnal pot fi scrise cu litere de mână sau cu diferite litere de tipar: obișnuite, îngroșate, cursive. De asemenea, în Jurnal copiii pot crea și diferite benzi desenate.

Din cele menționate mai sus ne convingem de faptul că vacanța de vară este perioada în care atât părinții cât și copiii își pot petrece timpul altfel împreună: comunică mai mult, cu mai multă înțelegere pentru nevoile sau limitele fiecăruia, împărtășindu-și trăirile noi; fac lucruri împreună, punând accent pe calitatea relației, nu pe numărul obiectivelor turistice vizitate sau pe bugetul alocat concediului.

Astfel de activități sunt infinit mai valoroase decât o vacanță în care copilul are normă de cinci pagini de exerciții pe zi.

Referințe bibliografice:

1. Instrucțiunea privind managementul temelor pentru acasă în învățământul primar, gimnazial și liceal, mecc.gov.md/sites/default/files/instructiune_teme_pentru_acasa.pdf, descărcat 25.08.2018
2. Pepa, Sița, Teme pentru vacanță, da sau nu? www.agerpres.ro/lifestyle/2015/06/30/teme-pentru-vacanta-da-sau-nu-11-45-03, descărcat la 20.01.2019
3. Ștefan, Cristina, O cultură a învățării funcționale, www.tribunainvatamantului.ro/o-cultura-a-invatarii-permanente-funczionale/, descărcat la 18.12.2018
4. Temele de vacanță ale elevului: ghid filozofic al unei mămici profesoare www.desprecopii.com/info-id-17284-nm-Temele-de-vacanta-ale-scolarului-ghid-filozofic-al-unei-mamici-profesoare.htm#_
5. Tofan, Simona, Iubesc vacanța de vară? www.intreinoiparintii.ro/despre-adolescenti/iubesc-vacanta-de-vara/, descărcat la 24.05.2018
6. Vacanța de vară...distracție sau plictiseală? parintecuminte.ro/vacanta-de-vara-distractie-sau-plictiseala/,

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice